

- samfunn@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 425
- flere nyheter på vl.no/verden

verden

13 mennesker ble i går drept i byen Peshawar.

Bombebølgen fortsetter

■ PAKISTAN: Bølgen av bombeattentat og selvmordsangrep fortsetter i Pakistan. I går ble 13 mennesker drept da en kvinne og en mann sprenget seg i lufta i Peshawar. To bomber gikk av i rask rekkefølge like utenfor en politistasjon i sentrum av storbyen Peshawar. Først sprenget en kvinne som satt bakpå en motorsykkel seg i lufta, og like etter

eksploserte en bilbombe like ved. – Først så jeg en blå flamme, og så kom en stor eksplosjon. Jeg hjalp til med å samle sammen kroppsdeler, sier **Saadat Changhai** som var i nærheten. Blant de døde var det tre politimenn og flere kvinner og barn. Både politistasjonen og en moské i nærheten ble delvis rasert i den kraftige eksplosjonen. ©NTB

Norsk fiskerigevinst – fattige taper igjen

«I dag har vi optimale vekstforhold for oppdrettslaks fra Bergen og til Møre. Varmere vann vil trekke denne sonen nordover til Nordland»

Svein Sundby, Havforskningsinstituttet

Geir Ove Fonn

geirof@vl.no

22 310 431

Klimaoppvarmingen vil gi dramatisk fall i fiskefangstene i noen av verdens fattigste områder. Norske fiskerier går mot sterk vekst.

Nok en gang kommer Norge ut som Lotto-vinner i kampen om ressursene. En ny forskningsrapport anslår at fiskeriforekomstene vil vokse med 30 til 70 prosent i områdene rundt Norge, Grønland, utenfor Alaska og på østkysten av Russland fram til 2055. Årsaken er klimaoppvarming og varmere havvann.

– Norge blir definitivt blant vinnerne. Selv en havoppvarming på en halv grad gir utslag i form av økt fiskeproduksjon i norske farvann, bekrefter oseanograf Svein Sundby, leder for klimaprogrammet ved Havforskningsinstituttet i Bergen.

Fattige rammes. Men om norske fiskerier kan glede seg til varmere tider, er situasjonen motsatt i tropiske strøk der noen av verdens fattigste mennesker bor og lever av fangstene fra sjøen. Forskerne anslår et fall i fiskeriforekomstene på opp mot 40 prosent i tropiske områder det neste halve hundreåret. Havoppvarmingen tvinger mange fiskeslag til kaldere farvann, og dermed forsvinner en avgjørende matressurs i mange utviklingsland.

Anslagene kommer fram i den foreløpig mest omfattende studien av klimaeffekten på matproduksjon i havet. Studien er ut-

Mens norske fiskere forstatt har fiskelykke, sliter deres fattige kolleger i varme og tropiske strøk med at fisken forsvinner. Foto: Scanpix/AP

ført av forskere ved blant annet The University of British Columbia og Princeton University og er publisert i siste nummer av Global Change Biology.

Indonesia taper. Fiskeriforekomstene kan synke med over 20 prosent utenfor Indonesia, der det i dag er store fangster. Kina og Chile er andre eksempler på store fiskerinasjoner med utsikter til mindre fangst. Også Karibien og Middelhavet blir blant taperne. I USA vil vestkystfiskeriene få en bestandsnedgang, mens det nord på østkysten kan bli en vekst.

– Hovedbildet er at lokale fiskerier i fattige områder nær ekvator går mot dårligere tider som følge av den forventede havoppvarmingen. Men bildet

er ikke entydig, med mulighet for fortsatt høye fangster i for eksempel Humboltstrømmen utenfor Sør-Amerika og Benguelastrømmen langs vestkysten av det sørlige Afrika, der kaldt havvann tvinges opp av strømm skapt av kraftige vinder, påpeker Sundby.

Bra for oppdrett. Sundby kan foreløpig ikke kvantifisere forventet vekst i norske fiskerier, men sier at trendene i den internasjonale forskningsrapporten er i tråd med 10 års forskning ved Havforskningsinstituttet. Sundby mener at havoppvarmingen vil være en fordel også for norsk oppdrett.

– I dag har vi optimale vekstforhold for oppdrettslaks fra Bergen og til Møre. Varmere

vann vil trekke denne sonen nordover til Nordland, og i tillegg åpner det for oppdrett av mer varmekjære fiskeslag. Igjen får vi fordeler av vår lange norske kyst.

Sundby påpeker at varmere vann er godt nytt for de store artene som sild, torsk hyse og sei som vil forflytte seg nordover. Derimot vil det være negativt for polartorsk, lodde og andre arter som trives i de kaldeste farvannene i nord.

Havforsuring. Foreløpig vet ikke havforskerne nok om hvordan klimaoppvarmingen vil påvirke dyreplankton som er avgjørende for fiskens vekst og fordeling. Det samme gjelder havforsuring som følge av nedbryting av økte CO₂-utslipp.

Forsuringen vil ikke bare tære på korallrev i sør som er oppholdssted for enorme mengder fisk og andre sjødyr, men kan også påvirke kalkdannende organismer som fisken lever av i våre farvann.

– Forsuringen er for Norge nesten som havstigningen er for Maldivene. De nordligste områdene vil merke forsuringen først, og spørsmålet er hvordan dette vil skade beitegrunnlaget for fisken, sier Svein Sundby ved Havforskningsinstituttet.

Det er imidlertid i sosioøkonomisk sårbare områder i sør at klimatrusslene er størst, og forskerne bak rapporten etterlyser tilpasningstiltak som kan minimalisere skadevirkningene av klimaoppvarmingen som rammer de fattigste.